

לקחה משוב

יצא לאור ע"י רשת מוסדות 'טוב' בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעדיכת הרב מנשה צדקה שליט"א

התשס"ח פרשת וירא

5:42	הדלקת נרות שבת ניו יורק
7:11	מוצאי שבת
9:24	סוק"ש מג"א
10:00	סוק"ש גר"א
12:40	חצות

נקרא חולה, דסתם חולה שמצוה לבקרו כשכל הגוף חולה.

וכן דרך כל מכה שאין הגוף מרגיש עד איזה ימים, ובמילה עיקר ההרגשה ביום השלישי, כדכתיב ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים.

(מהר"ל גור אריי)

באלוני ממרא – לפי שנתן לו עצה על המילה לפיכך ניגלה אליו בחלקו. נתן לו עצה על מילת

פסוק

כל מיקנת כספו פתה האידך יפתה אותם ומה ידבר על לבם שלא יעכבו, והא ראוי שישמעאל התפאר שלא עיכב. וללמוד מזה מוסר שאם באה מצוה לידו יתעץ באיזה אופן הכי טוב עצת ד' תקום.

פסוק

באלוני ממרא – הוא שניתן לו עצה על המילה, רש"י, אברהם אבינו ע"ה הוריד עצמו לקרב עובדי עיז, ועד שלא מל לא היה בגופו נבדל מהם והלך לשאול על עג, אשכול וממרא מה יקרה אחרי שימול עת עצמו, ורק ממרא הוא שאמר לו לאברהם שהיות וכל הנהגתו של ד' עמו היא מחוץ לדרך הטבע צריכים הוא וזרעו להיות מעל הטבע ועל ידי כך יתפשטו חיים וקדושה לכל העולם ולטבע.

פסוק

והוא יושב פתח האוהל – ובמדרש, אמר אברהם עד שלא מלתי היו העוברים והשבים באים אלי, תאמר משמלתי אינם באים אצלי. אמר לו הקב"ה עד שלא מלתי היו ערלים באים אצלך, ועכשיו אני ופמליא שלי באים אצלך. ומה תשובה היא זאת והרי לגייר גרים נתכון. אלא כך אמר לו הקב"ה עד שלא מלתי היו ערלים באים אצלך, היו מתקרבים לפשיעה ואחר כך חוזרים לסורם (או הם עצמם או בניהם) ואחרי שמלת ותוליד את יצחק, ויקומו יעקב ובניו ועם ישראל, אני ופמליא שלי באים אצלך, הם יורידו השכינה לארץ. (מאור ושמש)

"וישא עיניו וירא והנה שלושה אנשים ניצבים עליו, וירא וירץ לקראתם מפתח האוהל וישתחו ארצה"

והנה שלושה אנשים – נידמו לו כאנשים ואילו ללוט נידמו כמלאכים, לפי משראו היתנהגותו של אברהם ברוב קדושה וטהרה ניתאו גם להיות אנשים אולם משבאו ללוט וראו הליכותיו, אמרו מוטב להיות מלאך מאשר אדם בעולם הזה. (מקור ברוך)

באלוני ממרא - ענר ואשכול היו סבורים שעל ידי המילה יתרחקו מאברהם ולכן התנגדו למילתו, אך ממרא האמין שכך צריך להיות וצריך להיות מרחק בינו לבין אברהם, ועל ידי זה עצמו זכה שבחלקו נראה ד' לאברהם. וכך צריך כל אחד מישראל לבטל עצמו מפני הגדול ממנו ועל ידי זה מתרבים כבוד שמים וכבודו הוא. (שפי"א)

פסוק

וירא אליו ד' – לפני שמל עצמו נאמר בו ויכל לדבר אתו ויעל אלקים מעל אברם, שלא היתה ההיתגלות אלא לצורך דיבור נבואה והי' רק לפרקים, בעת שהכין עצמו לכך. אבל עתה נעשה תמים שגופו מובן תמיד לכך. (ר"ז הכהן)

פסוק

וירא אליו ד' – ופירש רש"י בשלישי למילתו. אמרו במדרש שארבע ערלות הן, ערלת האוזן, ערלת פה, ערלת הלב וערלת הגוף, ואת שלוש הערלות הראשונות תיקן כבר אברהם אבינו לפני כן וזהו שאמר רש"י שלישי למילתו. שלפני מילה זו כבר תיקן שלוש המילות הראשונות ועל כן בא הקב"ה ושאל בשלומו, בשלימותו, כיון שמל כבר כל ארבע הערלות.

(צמח צדיק)

פסוק

וירא אליו ד' – והיקשה באוה"ח הק' מדוע לא נאמר וירא ד' אליו. ויש לישב שאם הי' כתוב וירא ד' אליו הייתי אומר שעדיין לא הי' ראוי אברהם לגילוי שכינה מצד עצמו אלא שמרוב חסדי השי"ת זיכהו בראית פניו, ומשהקדים אליו משמע שזכה לכך בצדקתו ובזכותו.

(אהבת ישראל)

אליו ד' – כפי מידת ההיתקרבות של האדם לקב"ה כך מידת גילוי ד' לאדם, לפי איתערותא דלתתא כך איתערותא דלעילא.

פסוק

וירא אליו ד' באלוני ממרא – ודרשו מפני מה ניגלה עליו בחלקו של ממרא, ולכאורה קשה, מפני שישב שם אברהם לפיכך ניגלה אליו שם, אלא יש לומר שאברהם ראה את המלאכים בחלקו של ממרא, ועל כן דרשו במה זכה ממרא. (מהר"ל דיסקין)

פסוק

וירא אליו ד' – ביום שלישי למילתו, לבקר את החולה. ב"מ. נראה שביום הראשון אין בו רק חולשת איבר אחד והוא המילה, ועדיין לא

פנינים לפרשה

"וירא אליו ד' באלוני ממרא, והוא יושב פתח האוהל כחום היום"

וירא אליו ד' – והוא יושב, הודיע שבהיותו חולה ומתקרר פתח אהלו מפני חום היום, שלא הי' מתכוון לנבואה ולא מתפלל, אף על פי כן באה אליו המראה הזאת למעלה וכבוד. וכמו וירא כבוד ד' אל כל העם, שבהישתדלותם במצות המשכן זכו לגילוי שכינה, לא לדיבור ולא למצוה אלא גמול על המצוה שנעשתה כבר בענין שנאמר ואני בצדק אחזה פניך.

(רמב"ן)

פסוק

וירא אליו ד' – יום שלישי למילה הי' והי' אברהם מצטער יותר מדי, אמר הקב"ה למלאכי השרת בואו ונבקר את אברהם, שביקרו חולים אין לו שיעור, בין גדול אצל קטן ובין קטן אצל גדול, ואפילו כמה פעמים ביום. והמבקר את החולה ניצול מדינה של גיהנום ובעולם הזה זוכה לארבע ברכות הללו, ד' ישמרהו, מיצר הרע, ויחיהו, מן היסטורין, יאושר בארץ זרעו, שיהיו בני אדם מתברכים בזרעו, ואל תיתנהו בנפש אויביו, שלא יזדמנו לו ריעים כריעי רחבעם, שחילקו את מלכותו. ומעשה באחד מתלמידיו של רבי עקיבא שחלה ונטה למות נכנס רבי עקיבא לבקרו, ראתה זאת הפונדקאית אמרה כל כך חשוב הוא מיד חיממה לו חמין וטרחה בו והבריא. דרש רבי עקיבא כל שאינו מבקר את החולה כאילו נוטל נשמתו ממנו. רב דימי אמר כל המבקר אל החולה גורם לו שיחיי' וכל שאינו מבקר את החולה גורם לו שימות. וגדול נס שעושי' לחולה יותר מן הנס שעשו לחנני', מישאל ועזרי' ששם היתה אש של הדיוט שהכל יכולין לכבותה ושל חולה אש מן השמים, מי יוכל לכבותה.

פסוק

וירא אליו ד' – אליו, למעט את כל העולם. לפני שמל את עצמו הי' אברהם עמוד העולם (עשרה דורות מנח ועד אברהם, ונטל שר כולם) ומשמל עצמו היתה הנהגתו למעלה מדרך הטבע, ובדרך התורה המיוחדת לבני ישראל ואין לאומות חלק בה. ולכן הוליד את ישמעאל לפני המילה, וכשם שיש כמהין ופטריות בין הדומם לבין הצומח כך הוא ישמעאל בין המדבר (ד' בפתח) לבין האדם.

(פרא ואדם)

שלושה – אחד לבשר הולדת יצחק, אחד לרפא את אברהם, ואחד להפוך את סדום, ורפאל אחרי שריפא את אברהם הלך להציל את לוט. ולמה לא נשלח מלאך רביעי להציל את לוט, אלא אחרי שאברהם אמר למלאכים הינה באוהל, שכבודה בת מלך פנימה, ניתחדש הדין של עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית, ונולדה הסיבה להציל את לוט בזכות רות המואבית. **(הרי"מ)**

ספרי

ניצבים עליו – המלאכים היו גבוהים מאברהם בשעה שישב פתח האוהל, אולם שעסק בהכנסת אורחים כתיב והוא עומד עליהם, שעלה אז במדרגה יותר ממלאכים. **(שערי שמחה)**

ספרי

ניצבים עליו – אף על פי שהי' זקן וחולה בכל זאת רץ לקראת האורחים, וחסדו של אברהם עורר מידת הדין על סדום, וכדברי הצרפתיית אל אליהו באת אלי להזכיר עוני. **(קול יהודה)**

ורא – ראה את רפאל שבה לרפאותו. וירץ לקראתם. אין המלאך מחלק רפאות, עצם ראיית המלאך ריפא אותו ויכול הי' לרוץ לקראת האורחים. **(ח"ח עה"ת)**

וירץ לקראתם מפתח האוהל – נאמר היוצא מבית הכנסת אל יפסיע פסיעה גסה ומאידך צריך לרוץ לדבר מצוה, ואם הולכים ממצוה אחת למצוה יותר גדולה צריכים לרוץ, ולמדו מזה (מריצת אברהם) שגדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה. **(קהלת יצחק)**

"ויאמר א-דוני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדך" **(יח, א)**
אל נא תעבור ויחן נא מעט מים - חשדם בערבים המשתחווים לאבק רגליהם ואם יכניס ע"ז לביתו תסתלק השכינה מביתו, לכן אמר (לשכינה) אל נא תעבור, כי אתן להם מים ויורידו האבק (הע"ז) מעל רגליהם ואחרי שרחצו רגליהם וטהרו מחשש ע"ז אמר להם להישען תחת העץ, ולא חשש שמא יעבדו לאילן. **(שערי שמחה)**

"וימהר אברהם האוהלה אל שרה ויאמר מהרי שלוש סאים קמח סולת, לושי ועשי עוגות" **(יח, ו)**

שלוש סאים קמח סולת – אמרו שהיתה עינה צרה באורחים, שצריך הי' לומר לה קמח סולת כי אחרת היתה נותנת קמח ולא סולת. ומצינו שהשונמית זכתה לבן בזכות הכנסת אורחים, וכאן אמר המלאך שוב אשוב אליך ולא אמר אלי, שבזכות אברהם ילדה שרה. וכן מצינו שאשתו של לוט היו עיני צרות באורחים, שנאמר ומצות אפה ולא נאמר אפתה. ודורשי רשומות אומרים שאותיות אליו ואיה הם אותיות אליה ואיה, שגם לשרה שאלו איה אברהם והנה באוהל היא תשובת שניהם, אברהם בפתח האוהל לחפש אחרי אורחים ושרה בתוך האוהל שכבודה בת מלך פנימה ובזכות שניהם זכו לבן, בזכות הכנסת אורחים של אברהם ובזכות הצניעות של שרה. **(כלי יקר)**

ספרי

שלוש סאים קמח סולת – שלוש סאים הם איפה אחת, ואמר שלוש סאים, סאה בפני כל אחד, שלא להטיל קנאה בסעודה. **(רי בחיי)**

ספרי

(סאה שוה כ- 8 ק"ג קמח = 16 פאונד קמח)

ספרי

שלוש סאים – יש אומרים שתנורו של אברהם אבינו ע"ה הי' מחזיק שלושה סאים וציוה לאפות כל השלושה, שהפת נאפית יפה בזמן שהתנור מלא. **(חזקוני)**

ספרי

שלוש סאים, כשעלה משה למרום ביקשו מלאכי השרת לפגוע בו, עשה הקב"ה קלסתר פניו כשל אברהם ואמר להם אי אתם מתבישים ממנו, לא זהו שירדתם ואכלתם בתוך ביתו, מדרש. יוצא שאילולי הקמח של אברהם לא היו ישראל מקבלים התורה, וזהו אם אין קמח (קמחו של אברהם) אין תורה.

שלוש סאים קמח סולת – ולדעת המדרש שלושה סאים לכל אחד, ולמה הירבה כל כך בלחם, אולי ידע שראשון ראשון מסתלק הוא כמברה עולות למזבח, ואולי סעדו עמו גדולי ביתו. ועל דרך הפשט שלושה סאים קמח להוציא מהם קצת סולת. לושי ועשי עוגות. ואצל לוט נאמר ומצות אפה, וביתר עוגות מצות כמו שמצינו ביציאת מצרים. **(רמב"ן)**

ספרי

קמח סולת – לא ניתמנה ממונה בעולם על לחם של חמשת הסאים אלא הקב"ה בלבד. ומשום זה מי שמקל בלחם וזורק לארץ רודפת אחריו עניות. וממונה אחד נתמנה על זה ולא יצא מן העולם עד שיהא נצרך לבריות. **(זהר פנחס)**

ספרי

לושי – לפי שהאשה צריכה לקיים מצות חלה, שגרמה מיתה לאדם הראשון שנקרא חלתו של עולם, לכן אמר לשרה לושי ולא לש בעצמו. **(עץ הדעת טוב)**

"וואל הבקר רץ אברהם ויחן בן בקר רך טוב ויתן אל הנער, וימהר לעשות אותו" **(יח, ז)**

ויאכלו – נראו כאוכלין ושותין – ומה פרע הקב"ה לבניו, המן ירד להם, והבאר עלתה להם, והשלו הי' מצוי להם, וענני כבוד הקיפו אותם, והענן נסע לפנייהם. והרי הדברים קל וחומר, ומי שעשה חסד עם מי שאינו צריך לחסד פרע הקב"ה לבניו, מי שעושה חסד עם מי שצריך לחסד על אחת כמה וכמה. **(במדבר רבה)**

"ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפנייהם והוא עומד עליהם תחת העץ, ויאכלו" **(יח, ח)**

ויקח חמאה וחלב ובדרך דרש, לחם לא נתן להם שנידמו לו כערביים ופסח הי' ובחג נאמר ייעשה לכם (צרכי אוכל נפש) ולא לעכו"ם, אולם בשר יכול הי' לתת להם כי אי אפשר לכזית בשר בלי שחיטה, ויכול הי' לשחוט על מנת לאכול בעצמו כזית. **(רי"צ מוולוז'ין)**

ספרי

ולמה לא אכל המלאך אצל מנות, אצל אברהם אכלו לפני שאמרו שליחותם ואצלו מנוח אמר שליחותו קודם, ואילו אכל אצלו הי' נראה כמקבל שכר על שליחותו. **(מדרש)**

הוא עומד עליהם – עומד הוא מדרגת מלאך, אדם נקרא מהלך, ואצל אברהם נאמר והוא עומד עליהם, שהי' גדול ממלאך. אך בשביל שהאורח ירגיש בנוח אצל המארח

אין למארח להתגדל על אורחו, לכן עמד אברהם עליהם. **(קדושת לו)**

היתה לי עדנה ואדוני זקן – לא שפיקפה שרה בקיום ההבטחה אך לא היתה זאת בעיני שמחה שלימה כי אמרה בלבה לי היתה עדנה ונעשיתי שוב צעירה ואזכה לגדל בני ולהשיאו אשה אך אדוני זקן, אברהם לא נעשה צעיר ולא יזכה לגדל את הבן, ועל זה הקפיד הקב"ה שהתיאשה שיהי' לאברהם אורך ימים לגדל את בנו ולהשיאו אשה. **(כלי יקר)**

"ותכחש שרה לאמרו לא צחקתי, כי יראה, ויאמר לא כי צחקתי" **(יח, טו)**

ותכחש שרה – לפי שכיובה על ידי יצחק לפיכך נגרמה מיתתה על ידי יצחק, ששמעה שמועת העקידה ופרחה נשמתה ומתה. **(ספר חסידים)**

ותכחש שרה – ואילולי שאמר הקב"ה לאברהם שהוא נותן לו בן משרה לא היתה יולדת, מפני שלא האמינה, ומכאן פסלו רבותינו את הנשים מן העדות. **(מדרש ילמדנו)**

ותכחש... כי יראה. העבד הנאמן הירא את רבו ושגג ועשה דבר בלתי מתוקן מגודל דמורא יכחיש, וזוה עצמו אומר כי אמת הדבר אלא שבגלל המורא אינו מעזי להודות, ואברהם אמר לה כי צחקת, צריך להודות ומודה ועוזב ירוחס. **(אוה"ח)**

כי יראה – והרי ידעה שהיא מדברת לפני הקב"ה וכיצד זה כיחשה. אלא שהירא באמת מסתלק ממנו החטא לחלוטין עד שאינו יכול בכלל לצייר בלבו את החטא, וזהו ותכחש כי יראה. וזהו גם ענין הירא ורך הלבב מעבירות שבידו, שאם הוא ירא מהן סימן שטרם שב בתשובה שלימה. **(הרי"מ)**

"ויקומו משם האנשים וישקיפו על פני סדום, ואברהם הולך עמם לשלחם" **(יח, טז)**

וישקיפו – היתעוררות של רחמים להציל את לוט, וכמו השקיפה ממעון קדשך, מה שם לרחמים אף כאן לרחמים. ואברהם הולך עמם לשלחם. אף על פי שהי' יודע שהם מלאכים, מה שהי' יכול לעשות עם אנשים עשה אתם. **(זהר)**

ספרי

וישקיפו על פני סדום – וכמו במצרים והערב הי' על כל פני הארץ, העשירים. גם כאן פנו סדום עשירי סדום: אם עניים היו גוזרים על הכנסת אורחים אפשר להבינם, שחוששים לעצמם, אולם חטא סדום הי' שעשירים היו וגזרו על הכנסת אורחים, ולכן נענשו. **(שערי שמחה)**

ספרי

"אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר. האף תספה ולא תשא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה. חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע חלילה לך השפט כל הארץ לא יעשה משפטי" **(יח, כז-כח)**
יש טוב מוחלט, טוב אשר בכל מקום, זמן ותנאי יחשב כטוב.

יש טוב יחסי, טוב אשר בתנאים או זמנים אחרים נחשב כרע. כזה היה נח לדעת

הדורשים לגנאי, שכן אם היה בדורו של אברהם – לא היה נחשב לכולם. זהו שמבקש אברהם, כי אם יש חמשים צדיקים בסדום, ישא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה, כלומר, למען הצדיקים אשר נחשבים כאלו, אף כאשר הם רק בקרבה, צדיקים במושגי סדום, ולא במושגי עיר אחרת. ביקש אברהם, כי אפילו בזכות צדיקים שכאלו ימחל לסדום.

עוד ממשיך אברהם ומבקש: "השופט כל הארץ לא יעשה משפט", וכי משום שידעיתך מקפת את כל הארץ, ותביא בחשבון את סדום כנגד ערים אחרות, וממילא לא ימצאו צדיקים בסדום – האם משום השוואה שכזו, של סדום וצדיקה ביחד עם שאר ערי העולם וצדיקהם, לא תעשה משפט צדק בסדום.

חלילה לך מצורת משפט כזו. ברם, תדון את סדום בפני עצמה. ואם תמצא בה צדיקים, צדיקים ביחס לאנשיה של סדום, לא תשמיד את העיר. (משך חכמה)

"הנה נא הועלתי לדבר אל ה' ואנכי עפר ואפר"

דרש רבא, בשכר שאמר אברהם "ואנכי עפר ואפר", זכו בניו לשתי מצוות: אפר פרה ועפר סוטה (סוטה יז).

עפר הוא דבר שמעולם לא היתה בו כל חשיבות. אמנם יש בו איזה ערך, שכן להפיק ממנו דבר חשוב – בעתיד, שהרי הוא ראוי לזרוע בו צמחים שיגדלו, או לגבל ממנו כלי חרס וכדומה.

האפר הוא דבר שאמנם היתה לו חשיבות לשעבר, שעה שהיה כלי יקר וכדומה. ואולם, כעת אינו עומד לכולם, שכן אי אפשר לגבל ממנו כלי או לגדל בו צמחים.

בשתי השפלות השפיל אברהם אבינו את עצמו: א', כי הינו עפר – מבחינת מה שלא נחשב מעולם לכולם, כמו העפר. ב', כי הינו אפר – מבחינת מה שאינו עומד לצאת ממנו דבר בר חשיבות, כמו האפר.

כנגד מה שהמשיל עצמו לעפר, שאין לו כל עבר של חשיבות, זכה מידה כנגד מידה לעפר סוטה, אשר בא לברר את טהרתה של הסוטה לשעבר.

וכנגד מה שהמשיל עצמו לאפר, אשר אינו חשוב מפאת שאין כל דבר חשוב העשוי לצאת ממנו, זכה לאפר פרה אשר בא לטהר את הטמאים מכאן ולהבא. (בית הלוי)

"הנה נא העיר הזאת קרבה לנוס שמה וחי מעצרי"

במה היה גדול כוחו של לוט, שהועילה בקשתו מן המלאך שלא להפוך את העיר צוער, - אף שאברהם אבינו ע"ה הרבה להתפלל על הצלת סדום, והלא הועילו בקשותיו.

אמרו במדרש ("בר נ, א) כי לוט, ע"י שכיד את המלאך נשא לו פנים. אף כי כחה של תפלת אאע"ה לא הועילה בזה, אעפ"כ לוט פעל זאת ע"י החסד שעשה עם המלאכים.

נפלא הדבר, כי כחה של מדת הכרת טובה, שהיו המלאכים מחוייבים ללוט, זה היה מחייב את המלאכים לעשות לו את רצונו, אף במקום שלא הועילה כח תפלתו של אאע"ה. זה כוחה של הכרת הטוב.

(המשגיח דפנוביז, יד יחזקאל)

"חלילה לך מעשות בדבר הזה להמית צדיק עם רשע והי' כצדיק כרשע. חלילה לך, השופט כל הארץ לא יעשה משפט"

(יח, כח) חלילה לך להמית צדיק עם רשע – אם הצדיק ניתפס בעוון הדור, הרשעים הנשארים יקחו מוסר ויתעוררו בתשובה. אולם אם גם הרשעים ימותו ולא יהי' מי שיקח מוסר, מה תועלת במיתת הצדיק. (שלי"ה)

להמית צדיק עם רשע – מידת החסד מהפכת בזכות כל ברי', עשה אדם עבירה ומידת הדין באה להענישו, מידת החסד אומרת אם ידו של אדם חטאה עינו לא חטאה ועשתה מצוה, ואם אתה מעניש הגוף מפני חטא היד נמצאת גם העין לוקה ונענשת שלא כדין, וזהו והי' כצדיק כרשע. ולפי דרך זה מעכב החסד את הפורענות מלבוא לעולם. (עשרה מאמרות)

"ויאמר ד' אם אמצא בסדום חמשים צדיקים בתוך העיר ונשאתי לכל המקום בעבורם"

אם אמצא בסדום – עכשיו. חמשים צדיקים בתוך העיר. המוחים במתנפלים על לוט. (יח, כז) (רע"ס)

צטע

חמשים צדיקים בתוך העיר – שיהיו בתוך העיר, שיעסקו בצרכי שמים של העיר ויחזירו למוטב את אנשי העיר. ונשאתי לכל המקום בעבורם. אבל לא סתם ישיבה בעיר.

צטע

ולוט יושב בשער סדום – מה טיבו של לוט בשער סדום, בערב, כיון שהכריזו אנשי סדום שכל מי שמחזיק לעני כפת לחם יישרף באש, הי' מחזר על האורחים ומכניסם בסתר. (מדה"ג)

והאלקים ניסה את אברהם – לכן נתיחסה פעולת העקידה אל אברהם ולא אל יצחק, עם היותו בן שלושים ושבע בשעת העקידה, לפי שאברהם יכול הי' להתנצל שלא לעקוד את בנו (אמרת לי כי יצחק ייקרא לי זרע) ויצחק לא יכול הי' להתנצל שלא למסור עצמו ורם נצטוה על כך. ומוזה הטעם אנו מזכירים בתפילותינו תמיד עקידת אברהם את יצחק יותר מעקידת כל החסידים והקדושים, כגון רבי עקיבא וחבירו, והקדושים שבכל דור ודר, לפי שכל אחד מהן מסר עצמו על קידוש השם לקיים מצות ולא תחללו את שם קדשי ונתקדשתי בתוך בני ישראל, אבל אברהם אבינו אפילו מצות ד' לא היתה מכריחתו על זה, ועליו נאמר אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזו יבזוז לו, כי הבלתי בעל תכלית (האהבה) אי אפשר שיינתן חליפיו כל הון ביתו, דבר שהוא בעל תכלית. (עיקרים)

צטע

והאלקים ניסה את אברהם – וכתב הרמב"ם שהנסיון הי' שהאמין בחזיון הנבואה. ויש לפרש דבריו שאם לא הי' אברהם מושרש באהבת ד' עד שאין שום אהבה נחשבת לכולם נגד זה, היתה אהבת בנו מקלקלת השורה לדבר על לבו שהחזון הי' רק דמיון, כי סתם בן אדם הי' נדרש לחוק שכנגד שכלו ועושהו בשמחה אין זה פלא, שהי' חושב שמקוצר שכלו אינו מבינו, אבל אברהם אבינו ע"ה שידע בנפשו שהשיג כל רצון ד' מבריותיו ואף על פי כן עשה הדבר ששכלו אינו מקבל (ובאמת אמרו, ולא עלתה על לבי זה עקידת יצחק בן אברהם) זה דבר פלא וזה עיקר הנסיון. (ישמח משה)

והאלקים ניסה את אברהם – ולמה לא נאמר והאלקים ניסה את יוסף. לפי שאברהם אבינו היתה עבודתו בפרהסיא, לפרסם אלוקותו בעולם, פירסום נסיונו ברבים. (ניסה מלשון נס להתנוסס) אך יוסף היתה עבודתו בהסתר, וכלפי חוץ הי' מסלסל בשער, גם נסיונו הי' בסתר. וכמאמרם רחל תפשה בשתיקה עמד ורעה בתשיקה (אין אסתר מגדת).

הליכות והלכות

מהלכות ביקור חולים

מצוה לבקר אדם חולה, שכן מצינו באברהם אבינו שהקב"ה ביקרו (פרי וירא) - קרובים וידידים הרגילים לבקרו תמיד, נכנסים מיד שנחלה. אולם אחרים נכנסים רק לאחר שלושה ימים, בכדי שלא יחתם עליו שם "חולה". אך אם ח"ו החולי קשה אז כולם נכנסים מיד.

עיקר מצוות ביקור חולים היא כדי לעזור לחולה, לסעדו או לסייע במציאת רופא טוב או לנקות לחולה את כליו וכדומה. וכן לבקש עליו רחמים מהקב"ה שירפאהו, ואם ביקר את החולה ולא התפלל עליו הרי שלא קיים את המצוה. ולכן אמרו חז"ל: אין מבקרים חולה לא בשלוש השעות הראשונות של היום כיון שאז כל חולה מרגיש יותר טוב וחוששים שמא לא יבקש רחמים כמו שצריך, וכן לא יבקר את החולה בשלוש השעות האחרונות של היום. כיון שאז מכביד החולי ועלול להתייאש. אלא יבקר באמצע היום. אולם אם אין זמן אחר, ודאי עדיף לבקר החולה בכל עת מאשר לא לבקרו כלל.

אם מבקש רחמים ומתפלל על החולה לפניו, יכול לבקש בכל לשון ושפה שיחפוץ, כיון ששכינה שורה כנגדו. אולם אם אין מבקש על החולה בפניו, יבקש אך ורק בלשון הקודש, כמו כן יכליל את החולה עם שאר חולי עם ישראל וכך תישמע תפילתו יותר ובזה הנוסח: "בתוך שאר חולי ישראל". ואם בשבת, אזי יוסיף "שבת היא מלזועק ורפואה קרובה לבוא", ורחמינו מרובים ושבתו בשלום, כל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו ואינו מבקש נקרא חוטא וביחוד אם החולה הינו תלמיד חכם.

המטפל בחולה ומשתדל להחזירו בתשובה, נברא בזכותו מלאך מליץ טוב וגורם לו שינצל ממידת הדין הקשה וגואלו משחת וגורם לו חיים, שנאמר "אשרי משכיל אל דל" (תהלים מא). ואם יש לחולה אפשרות, יזכיר לו לתת צדקה לכפרה, שצדקה תציל ממות ומכל מיני מחלות.

חז"ל הפליגו בגודל המצוה של ביקור חולים ובין השאר אמרו: כל המבקר את החולה ניצול מדינה של גיהנום, וגם יש לו שכר בעולם הזה שישמרהו מיצר הרע ומן היסורים. ולסיום מעשה ברי' עקיבא שחלה אחד מתלמידיו, ולא נכנסו תלמידי חכמים לבקרו, בא ר' עקיבא לבקרו. וניקה את הבית וכיבדו. אמר לו: רבי, החייתנו! יצא ר' עקיבא ודרש: כל שאינו מבקר את החולה כאילו שופך דמים - שיכול לעזור לו בכסף, בתרופות ובעצות טובות. (מקורות: אהבת חסד לח"ח וש"ע)

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T. 845-352-7474 F. 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקה טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי חכמים מוסלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589-8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובחתימה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה. נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

מעשה חכמים

האשה האלמונית הסירה מעליה את שרשרת הזהב, ומסרה אותו לנח החברה-קדישא

"כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולח"

(כא, יב)

לא רק הנשים המפורסמות בעם ישראל ניחנו בכוחות גדולים. גם נשים 'פשוטות' הוכיחו את עצמן כמי שדעתן.... בר לדעת קונו. הסיפור דלהלן הגיע לאוזנינו בימי ה'שבעה' של אשה כשירה מבני ברק. מרת ברכה אנגיל ע"ה. אשה זו הלכה פעם ברחובה של עיר שמרבית תושביה אינם שומרי מצוות, ונקלעה שלא מרצונה להלוויה, רח"ל, שבמהלכה התפתחה. מהומה גדולה שבה היו מעורבים אנשים רבים. זה צעק על זה, אחד הרים ידיים על השני. בדיוק מה שהיא לא אהבת.

בירור קצר שערכה במקום, העלה שהמריבה החלה כאשר בני המשפחה שהובילו את יקירם לקבורה, סברו לתומם שההובלה ברכב החברה-קדישא מבית הנפטר לבית העלמין מתבצעת חיינם, וכשהודיעו להם ששירות זה עלה כסף, פרצה תיגרה בין האבלים סביב השאלה מי ישלם את המחיר...

ובינתיים מונח המת בבזיון רב.

בני המשפחה היו המומים

מרת ברכה ע"ה רואה את אשר נעשה, וליבה מתפלץ מעוגמת נפש על התבזותה של המשפחה, מחד, ועל בזיון המת, מאידך. עכשיו תשמעו מה עושה אשה כשירה, שרצון קונה חשוב לה יותר מכל דבר אחר. הגברת אנגיל הסירה באחת את שרשרת הזהב היקרה שהיתה ענודה על צווארה,

טרוד בהכנות לכבוד הרבי ר' אהרלה מקוידנוב - שעמד לבוא אל האכסניה, פטר אותו בקוצר רוח, ו"זרק" לעברו שיחפש לעצמו מקום כאשר ימצא לפתע הגיע האדמו"ר מקוידנוב, ובראותו את רבי יוסף דוב - שהיה מוכר לו מימים רבים - חרד לקראתו ביראת הרוממות וחלק לו כבוד. עכשיו הבין בעל האכסניה שחטא בלשונו, וניגש לפייסו, והציע לרבי יוסף דוב שיעמיד לרשותו חדר נוח וכל מה שדרוש לו.

נענה רבי יוסף דוב ואמר: עתה ידעתי מדוע למדנו הכנסת אורחים מאברהם אבינו דוקא, אף שגם כן אחיו לוט הכניס אורחים, וסיכן את חייו למענם במחיצת הסדומיים. אלא אברהם טרח לכבוד המלאכים אפילו כשחשב אותם לערביים, בניגוד ללוט שידע החל מרגע הראשון, כי מלאכים באו בצל קורתו... אין זה רבותא לקיים מצוה של הכנסת אורחים רק במלאכים...

(מרבניצי תורה ומוסר)

הושיטה אותה לנהג הרכב של הח"ק, ואמרה לו בפסקנות: "אם היה לי כסף בארנק, הייתי משלמת לך את מלוא המחיר שדורשת החברה קדישא. כיוון שהארנק אינו ברשותי ברגע זה, אני מקדישה את השרשרת - שמחירה הון עתק - לח"ק, ומבקשת שתתחיל לנסוע ותוביל את המת אחר כבוד לקבורה".

בני משפחת הנפטר נאלמו מתדהמה, ולא האמינו שהנדובה האלמונית לא ראתה מעודה את יקירם, ואפילו אינה יודעת את שמו. והיא, החזירה להם בתמהון: "על דבר כזה אתם מסתכסכים ומבזין את מתכם!?" ובטרם הספיקו להודות לה, לקחה את רגליה וחזרה לביתה.

בצידי דרכים

לבני הבית, ואפילו לבעלה, לא סיפרה מאומה, ורק כעבור כמה ימים, משהבחינה אחת מבנותיה בהיעדרה של השרשרת מצווארה, נאלצה לגלות להם את שאירע לה. אשר צנועה, שהילכה בצידי דרכים, ולא חיפשה מעולם להתבלט ולהתגאות על שכנותיה - מגיעה לדרגות שכאלו, למצב שבו היא מוכנה להקריב את תכשיטיה היקרים עבור קבורתו של נפטר שאינה מכירה.

אלו הן נשות ישראל כשרות של דורנו.

(עלינו לשבח עמי רלט, רמ)

הכנסת אורחים

באחד הימים נקלע רבי יוסף דוב סולובייצ'יק לאכסניה יהודית בעיר ברנוביץ, הוא שאל את בעל הבית, היש מקום עבורו ללינת הלילה, אולם האיש שלא הכירו, והיה

העלון לעילוי נשמות
יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל
ואשתו רחל בת שרה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה.

הילולא דצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
י"ח חשוון רבי רפאל ברוך מולידאנו מנ"ס קיצור שלחן ערוך רבי נחום פרצוביץ ראש ישיבת מיר שקיעה 5:55	י"ז חשוון רבי בנימין זאב חשין מוקני החסידים ב"ם שקיעה 6:03	ט"ז חשוון רבי חיים פונמו השני הרב אליעזר מנחם מן שך - ר"י פונובוין שקיעה 6:03	ט"ז חשוון רבי אברהם ישעיהו קרליץ החזון אי"ש רבי לייב בעל יסורים שקיעה 6:03	י"ד חשוון	י"ג חשוון	י"ב חשוון רבי יהודה צדקה י"ח פורת יסף מנ"ס קול יהודה רבי יעקב מרז'ניץ בן הבן איש חי שקיעה 6:03

בנות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה